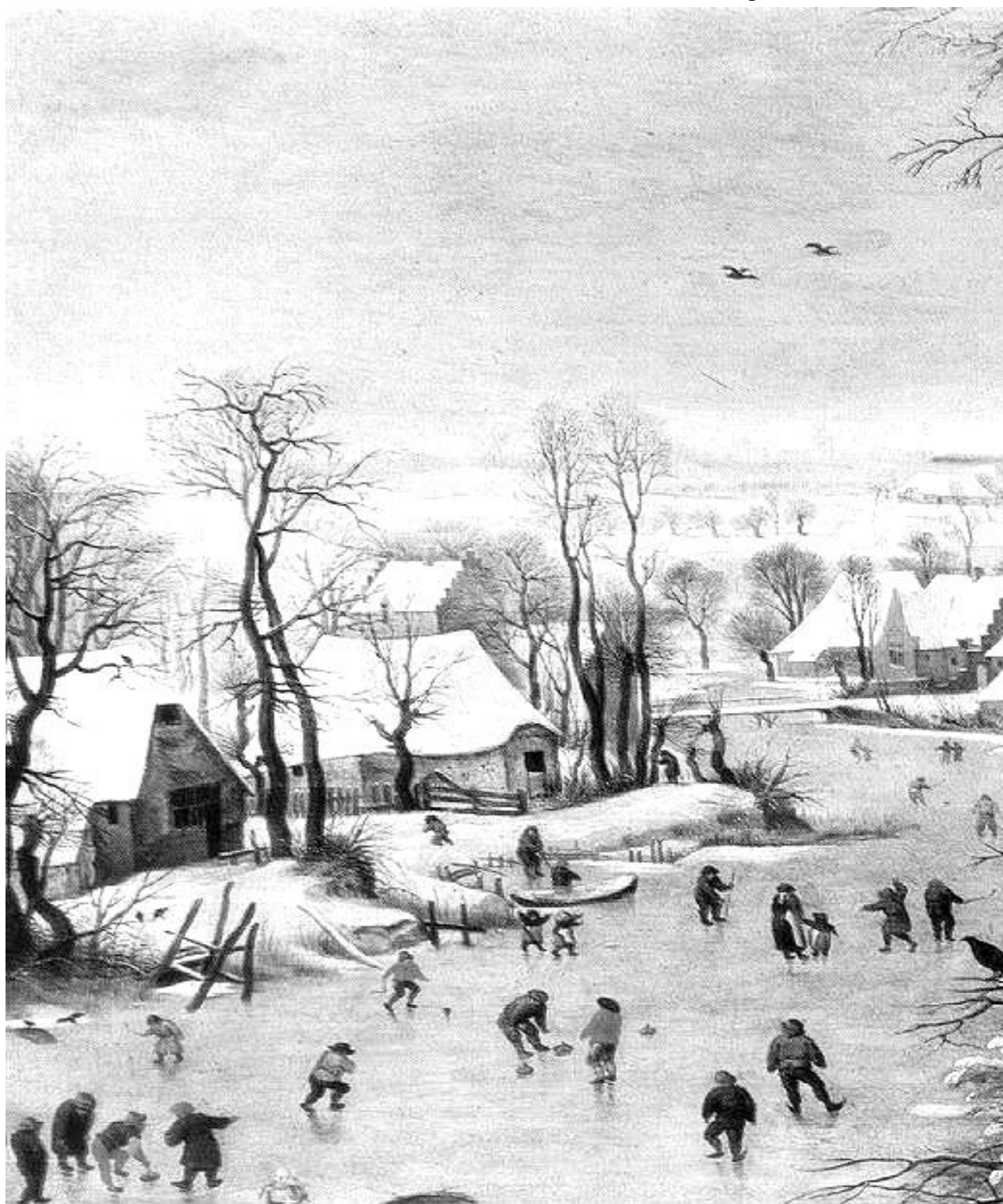




## INFORMAȚII PRIVIND ISTORIA ORAȘELOR

Nr. 133

Sibiu, septembrie-decembrie 2007



## GERNOT NUSSBÄCHER

*Caietele Corona. Contribuții la istoria orașului Brașov. Caietul 4*  
Brașov, Editura Aldus, 2005, 59 p.

*Caietele Corona. Contribuții la istoria orașului Brașov. Caietul 5*  
Brașov, Editura Aldus, 2006, 116 p.

Așa cum ne-a obișnuit, istoricul și arhivistul Gernot Nussbächer ne oferă an de an noi fascicule ce grupează articole cu tematică brașoveană, conturându-se treptat din piese de mozaic o imagine cuprinzătoare. Caietul numărul 4 include trei studii despre monumentul simbol al orașului, Biserica Neagră: o cronologie a bisericii de la primele mențiuni documentare păstrate până în anii 1937-1944, întocmită în colaborare cu Maja Philippi, urmată de prezentarea incendiului din aprilie 1689 cu consecințele lui devastatoare și istoricul orgii, unul dintre superlativele lăcașului. Potrivit precizării autorului, contribuțiile, mai vechi și unele publicate în revista „Astra”, au fost actualizate cu prilejul republicării lor. Reunirea lor s-a dovedit inspirată fiindcă furnizează date bogate și ilustrative despre istoria bisericii. Adesea, ele depășesc cadrul limitat al impunătorului lăcaș și se extind la istoria orașului. Astfel, seria de cutremure, care a afectat biserica, face parte din istoria urbană, fiind consemnate urmările mișcărilor seismice pe o rază largă de acțiune, uneori până în Prejmer.

Trebuie să observăm că imediat după prefață, autorul a tipărit erata la caietul 3, unde fuseseră omise notele 28-37 dintr-o regretabilă greșeală tipografică. Și în fascicolul de față s-au strecurat erori de tehnoredactare, de exemplu la diacriticele ă, â, inconstanță în folosirea numeralului cardinal, când articulat, când nearticulat, indicarea notei 5 în text de două ori (p. 54), poziția uneori neadecvată a virgulelor. De asemenea, deranjează folosirea numelui vechi, utilizat în surse, al sultanului otoman Amurat (p. 12) și nu a celui corect întâlnit în istoriografie, Murad. Fără a fi numeroase în text, prezența greșelilor tulbură cititorul. Dar dincolo de aceste scăpări, lectura materialelor se dovedește utilă și se constituie într-un reper pentru public, inclusiv prin bibliografiile și referințele citate, care orientează pe cei doritori în abordarea subiectelor.

Caietul 5 marchează o substanțială schimbare în seria caietelor apărute până acum. Mult mai consistent comparativ cu celelalte, volumul cuprinde istoria orașului Brașov pe parcursul a nouă capitole structurate în ordine cronologică, de la începuturi până la primul război mondial. Autorul și-a asumat dificila sarcină de a realiza o istorie a Brașovului. Originea acestui text se află în publicația *Topografia monumentelor din Transilvania. Municipiul Brașov* pentru care Gernot Nussbächer a fost solicitat să scrie capitolul succint de istorie. Conștient de faptul că nu poate realiza o istorie exhaustivă, Gernot Nussbächer a reluat textul mai vechi și i-a adăugat note, oferind o încercare de sinteză asupra orașului. Reușește să recompună un tablou bogat și complex al Brașovului prin selectarea din cronologia orașului a acelor date semnificative pentru evoluția urbană (demografice, politice, administrative, economice, culturale, instituționale, sanitare, edilitare). Imaginea de ansamblu este sugestivă și surprinde atât coordonate generale ale dezvoltării localității, cât și detalii ale acesteia într-o viziune ce se remarcă prin echilibrul abordării. Astfel, o serie de contribuții punctuale esențiale ale autorului, reluate anterior în diverse materiale și chiar în *Caietele Corona*, au fost topite într-un efort unificator. În felul acesta, dispunem de o tentativă, natural subiectivă și selectivă, prin forța lucrurilor, a istoriei urbane brașovene.

O altă modificare îmbucurătoare adusă acestei formule editoriale constă în poziționarea notelor în subsolul fiecărei pagini și nu la sfârșitul capitolelor, cum s-a practicat până acum. La acestea se adaugă hărțile atașate cuprinzând cetatea Brașovului în secolul al XVI-lea și cartierele Brașovului la 1500, 1800, 1910, care se datorează lui Bogdan-Florin Popovici, implicat și în tehnoredactarea caietului de față. Deși ultimul număr din seria Corona se detașează prin realizări notabile, totuși există câteva ușoare scăpări (virgule nelalocul lor la p. 15, 61, repetiții și dezacorduri la p. 19, 41, 45, 48, 62, 71, 77, 80, 92, exprimări neadecvate la p. 21, 36, 71, 96, expresii necorectate, rămase agățate de text și devenite ininteligibile la p. 28). Departe de noi gândul

de a anula meritele reale ale cărții de prezența acestor erori care se pot trece cu vederea. Se cuvine să prețuim strădania solicitantă de a depăși granițele înguste specializări și de a realiza o sinteză, dificilă, dar utilă, care a îmbogățit istoriografia teme și bibliografia locală. Motiv pentru care autorul și toți cei care au contribuit la carte merită felicități cu prisosință.

Ruxandra Moașă Nazare

**SIBIUL – UN CENTRU LA PERIFERIE**  
**a 42-a sesiune anuală a Centrului de Studii Transilvane / Arbeitskres für**  
**Siebenbürgische Landeskunde**

A 42-a sesiune anuală a Centrului de Studii Transilvane a avut loc la Sibiu, în perioada 14-16 septembrie 2007. Evenimentul a făcut parte din manifestările „Sibiu – capitală culturală europeană 2007” și la organizarea lui au mai participat Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu și Forumul Democrat al Germanilor din Sibiu. Tema simpozionului, *Sibiul – un centru la periferie*, a fost ilustrată de o serie de comunicări științifice, susținute de cercetători din România, Germania și Austria. Simpozionul s-a desfășurat în aula Colegiului Național Brukenthal, limbile de lucru fiind româna și germana.

Comunicările și discuțiile purtate au analizat rolul și locul ocupat de Sibiu de-a lungul istoriei sale ca centru politic, economic, religios. Un centru la periferie, deoarece de-a lungul existenței sale de opt veacuri, orașul s-a aflat în cea mai mare parte din această durată la marginea unui stat: Ungaria, apoi Imperiul Otoman, Imperiul Habsburgic și cel Austro-Ungar.

Lucrările s-au desfășurat în plen și pe secțiuni. La secțiunea istorie, desfășurată în plen, lucrările au fost deschise cu comunicarea prof. univ. dr. Thomas Nägler, despre *Întemeierea villa Hermannii în lumina noilor cercetări*. Au urmat apoi referatele susținute de Ernst Dieter Petritsch (Viena) și prof. univ. dr. Harald Heppner (Graz) care s-au ocupat de relațiile stabilite de Sibiu cu Constantinopol și cu Viena. În mod firesc, autorii au prezentat o sinteză a relațiilor politice ale Transilvaniei cu cele două imperii, reliefând locul Sibiului în acest context. Oraș periferic pentru aceste stăpâniri, Sibiul se află, totuși, și în acest timp în mijlocul spațiului românesc. O dovadă în acest sens au fost și intensele legături economice, culturale și politice întreținute de sibieni cu Țările Române de la sud și est de Carpați. Aceste aspecte au fost sintetizate de dr. Constantin Ittu.

Comunicările reunite sub titlul *Sibiul în Transilvania și ca centru al națiunii săsești* au debutat cu cea a prof. univ. dr. Konrad Gündisch (Oldenburg), care a subliniat câteva aspecte din istoria politică a Transilvaniei medievale, centrate pe relația Sibiu – Alba Iulia. Referatele următoare

au detaliat relațiile economice dintre Sibiu și Cluj pe exemplul corespondenței întreținute de Imre Mikós cu învățații sași (Ákos Egyed, Cluj-Napoca), relațiile complexe dintre orașul de pe Cibin și Brașov, care au evoluat pe o scară amplă – de la antagonice la frățești (dr. Harald Roth – Regensburg) și relațiile dintre Sibiu, ca centru politic al sașilor și București, capitala noii patrii a sașilor după 1918 (Vasile Ciobanu, Sibiu).

Sub genericul *Sibiul – centru bisericesc*, dr. Paul Bruszanowski (Sibiu) s-a referit la evoluția orașului de pe Cibin ca centru al ortodoxiei românești, de la primul sediu episcopal la reședința Mitropoliei Ardealului, dr. Ulrich A. Wien (Koblenz) a abordat Sibiul ca centru al Bisericii Evanghelice C.A. din Transilvania, în timp ce prof. univ. dr. Paul Philippi (Sibiu) a abordat, sub titlul *Moștenirea trecutului*, câteva probleme generale privind orașul Sibiu și rolul lui în istoria și prezentul sașilor.

De interes pentru trecutul orașelor au fost lucrările secțiunii de istoria artei, în cadrul căreia dr. Christoph Machat (Köln) s-a referit la construcțiile de apărare ale sașilor din Transilvania medievală și premodernă, dr. Timo Hagen (Heidelberg) a prezentat arhitectura Sibiului în timpul dualismului austro-ungar, dr. Gudrun-Liane Ittu (Sibiu) a analizat cu competență arta modernă din

Sibiu iar Manfred Wittstock (Sibiu) a demonstrat de ce a venit în Transilvania și la Sibiu, pictorul Carl Dörschlag.

În secțiunea dedicată științelor naturale, Robert Offner (Bayreuth) a prezentat rezultatele investigațiilor sale cu privire la studenții sibieni (și îndeosebi cei de la medicină) care au frecventat universitățile europene înainte de anul 1850. În continuare, Erika Schneider (Karlsruhe) s-a referit la orașul Sibiu ca centru de cercetare în secolul al XVIII-lea, iar Hansgeorg von Killyen (Lahr) a prezentat date despre activitatea Asociației Medicilor Sași din Sibiu în anii 1920-1944. Alte comunicări, susținute de Heinz Heltmann (Sankt Augustin), Eckbert Schneider (Rastatt) și Wilfried Schreiber (Cluj-Napoca) au prezentat personalitatea cercetătorilor sibieni Alfred Ludwig Kammer (1871-1952), Daniel H. Czekelius și legăturile geografului brașovean Heinrich Wachner cu Reuniunea pentru Științele Naturii din Sibiu.

Etnologii au audiat o prezentare a muzeelor sibiene de etnografie, făcută de directorul Complexului Muzeal Național ASTRA, prof. dr. Corneliu Bucur și o interesantă comunicare a doamnei Irmgard Sedler (Kornwestheim) despre moda între Est și Vest și despre exponenții săi, cizmarii și croitorii și croitorii „germani” și „sași” din Sibiu. La rândul său, Camelia Ștefan a prezentat colecțiile Muzeului de Etnografie Săsească din Sibiu, „Emil Sigerus”.

În contextul manifestărilor culturale care s-au desfășurat la Sibiu în 2007, sesiunea consacrată locului și rolului orașului în relațiile dintre cele trei țări române, în legăturile acestora cu Occidentul, în spațiul transilvan și central-european a fost bine venită pentru toți cei prezenți care, pe lângă câștigul științific propriu-zis, au putut constata „pe viu înnoirea” centrului istoric al Sibiului, exprimându-și opiniile, în general laudative. Pentru cercetarea istoriei Sibiului, sesiunea a pus în discuție idei și teze mai vechi și mai noi, dezbaterile constituind un câștig pentru toți participanții.

Vasile Ciobanu

## Historia Urbana, tom XIV, nr. 2, 2006

Semnalăm apariția unui nou tom al revistei *Historia Urbana*, periodicul Comisiei de Istorie a Orașelor din România. Volumul conține texte ale lucrărilor prezentate la Sesiunea anuală de comunicări științifice *Factorul politic în dezvoltarea orașelor* (București, 23-24 iunie 2006), recenzii și note bibliografice, precum și prezentarea Conferinței de istorie urbană de la Zagreb (septembrie 2006).

Redacția

Rumänische Akademie

Kommission für Städtegeschichte Rumäniens

## STÄDTGESCHICHTLICHE INFORMATIONEN

Resümee

Ausgabe Nr. 133 des Informationsblattes bringt zwei von Gernot Nussbächer gezeichnete Buchvorstellungen: *Caietele Corona. Contribuții la istoria orașului Brașov. Caietul 4* [Die Corona-Hefte. Beiträge zur Geschichte der Stadt Kronstadt. Heft 4] (Aldus Verlag, Kronstadt/Brașov, 2005) und *Caietul 5* [Heft 5] (Aldus Verlag, Kronstadt, 2006); zudem wird über die 42. Jahrestagung des Arbeitskreises für Siebenbürgische Landeskunde e.V. Heidelberg berichtet, die in Hermannstadt vom 14. bis 16. Sept. 2007 zum Thema: *Hermannstadt ein Zentrum in Randlage* stattgefunden hat.

---

CIOR, Bulevardul Victoriei 40, RO – 550024 Sibiu

tel: 0040 269 212604, fax: 0040 269 216605

[www.icsusib.ro](http://www.icsusib.ro); [spanu@icsusib.ro](mailto:spanu@icsusib.ro)

ISSN 1224-2853

Redactor: Anda-Lucia Spânu